

26

DISSERTATIO ACADEMICA
DE
**INNOCENTIA
SUSPECTA,**

QUAM
Divina Adspirante Gratia
NEC NON
Approbante Ampliff. Facult. Phil.

PRÆSIDE

**MAG. JOHANN E
BILMARK,**

HIST. ET PHIL. PRACT. PROFESSORE REG. ET ORD.

Publice ventilandam sistit

JOH. GABRIEL BOMBERG,

Tavaastensis.

In AUDITORIO MAJORI Die XXVIII Aprilis
Anni MDCCLXXIII.

H. A. M. C.

A B O Æ,

Typis JOHANNIS CHRISTOPHORI FRENCKELL,

§. I.

Quamvis corrupta admodum sit hominum natura, multique inveniantur adeo pravi, ut omnes ferme occasiones arripiant, quibus mala & damna quavis aliis, etiam præter horum meritum, inferre possint; attamen sollicitè simul illi cavere solent, ne prodantur & malefactorum suorum habeantur auctores. Probe enim sciunt facinorosi, quod si vel in flagranti delicto vel aliàs detegantur, non tantum existimatio eorum civilis, quæ haud mediocre est vitæ tranquillæ præsidium, & quæ pridem inter cives suos gavisi sunt, sensim imminuatur, sed etiam promeritas sustinebunt pœnas. Studiose igitur id agunt maleferiati, ut flagitia eorum specioso quodam fuce incrustentur, atque in foro Civili innocentes habeantur. Docet etiam experientia, quod hi Proteo versutiores esse soleant, adeo ut larva ipsis haud facile detrahatur. Qua autem sua opinione & spe si se deceptos animadvertant, nullum ipsis perflugium aliud est relictum, nisi ut frontem perfricent, factum negent & quo demum cunque modo diluant. Primam igitur, quæ in proverbium etiam abiit, juris regulam: *Si fecisti, nega*, usque adeo sibi commendatam habent, ut qualescunque accedant probationes, attamen sua saltem dissensione ac pertinaci facti denegatione innocentiam probare annitantur, vel culpam omnem a se remoyentes, vel factum ita extenuantes, ut aliis persuadeant, se vel ex simplicitate & ignorantia vel saltem ex proposito non malo deliquisse. Quicquid autem tales in sui defensionem moliantur, impedire tamen sæpe non possunt, quin circumstantiarum indicia contrarium evincere videantur, id quod fit, vel si exceptiones fuerint minus

minus idoneæ, vel si circumstantiæ in factò proposito sibi contrariari videantur. *Innocentia* igitur est *suspecta*, quando quis culpam non penitus omnem a se remove-re valet, quin alii subinde cogitent, accusatum in se defendendo magis ingeniosum, quam in vita probum fuisse.

§. II.

Sicut innocentia vitæ consistit in convenientia actionum nostrarum cum præscripto legum; ita inter alia in civitate commodum accidit, ut unusquisque habeatur probus atque innocens, donec ipse actionibus a lege discrepantibus manifesto ostenderit, se indignum esse opinione, quam de virtutibus ejus hactenus foverunt cives. Unde familiaris est canon, quod quisque tamdiu probus habeatur, donec probetur contrarium. Immo quum nemo mortalium derepente factus sit malus, sed talis sensim advesiat vitiis patrandis, igitur in imputatione actionis dubiæ præcipue haberi solet ratio vitæ transactæ ejus, qui in iudicium vocatur. Recte enim olim Asinius Pollio: *Qua major pars vitæ & ingenii stetit, ea judicandum de homine est.* Et Cicero in Sull: *omnibus in rebus iudices, quæ majores gravioresque sunt, quid quis voluerit, cogitaverit, admisserit, non ex crimine sed ex moribus ejus, qui arguitur, est judicandum.* Immo eo usque ista valent, ut præsumptio non raro fiat a parentibus, ex educatione, quam quis etiam puer accepit, ex munere, quod gerit, aliisque similibus circumstantiis, in quibus si nihil vitii deprehendatur, magnum & validum argumentum ad innocentiam defendendam & objectas forte calumnias elidendas existit.

§. III.

Redditur autem innocentia suspecta primo per famam malefacti cujusdam, quæ non in constricta, stabulo aut loquacium muliercularum circulis nascitur, quippe quæ

rumor potius est dicenda, sed per talem, quam non prorsus improbant viri cordati, licet de cætero ignorent originem ejusmodi narrationis. Accedit enim nonnunquam, teste experientia, ut quantumvis quis occultet facinus a se commissum, publica tamen fama, incertum unde primum nata, hunc vel illum, ceu auctorem facti, designet. In his casibus non decet Judicem decessatis sedere manibus, sed si delictum præsertim gravius fuerit, quantum circumstantiæ permiserint, maleficum detegere studebit. Unde Codex Fridericianus in R. M. Cap. IV. §. 1. Nu kommer allmânt ryckte up om groft brott, och finnes thår skjålig mistänka til; bode ock Håvads Högding särskilt ting, antå at ingen therå fårer. Scilicet eventus sæpe docuit, quod præsumtio ex fama exurgens, non semper fuerit vana, quare vulgo dici solet, quod vox populi sit vox DEI. Sed in talibus casibus maxima cum circumspèctione lese geret Judex, ne, dum noxium detegere studet, innocentem opprimat. Ipsa autem fama non pertinet ad probationes juris, sed ad indicia, quæ manuducunt Judicem in auctoribus facinorum detegendis. Ut vero hoc indicium, saltem aliquo modo sibi constet, probari debet ab idoneis testibus, qui adserunt, se audivisse a gravibus, qui forte longe abierunt, vel qui vita jam defuncti, quod Cajus exempli gratia percusserit Titium. Si porro huic qualificatæ famæ accesserit personæ suspectæ minus proba vita, innocentia ejus ex pluribus rationibus suspecta redditur. Id quod eo usque valet, ut fama publica, verosimilitudine nixa, probationis semiplenæ vicem sustinere queat. Hinc in Tituli cit. C. XVII. §. 30: Ther uppenbart och på sannosska skjål grumbat ryckte eller andra bindande omständigheter äro emot then, som tiltalas, må ock Domaren wårjemåls Ed ålågga.

§. IV.

Quamvis locus per se nihil omnino ad rhombum faciat, saepe tamen periclitatur innocentia & suspecta redditur, ubi quis in famoso deprehensus fuerit loco; attamen si idem advena fuerit, nec notitiam personarum aliqualem sibi adhuc comparare potuerit, facilem impetrat excusationem, praesertim si meliora edoctus ab ista domo abstineat. At si quis ignorantiam loci istius non facile pratendere potest, in suspicionem adducitur, quod non fortuito quodam casu, sed deliberato animo in istum sese contulerit locum. Si igitur malefactum quoddam ibi patratum fuerit, Judex inquirere tenetur, quo animo in istum pervenerit locum, an quidquam vel viderit vel audiverit; & si defensio rei sit sublesta fidei, vel si ipsa magis ingeniosa sit quam aperta & simplex, opinionem malefacti patrati ægre a se removebit. Juvat quoque interdum lustrare vestigia calceorum, quæ vel in recenti nive vel in terra humida, vel in pulvere ejus loci, ubi delictum est patratum, comparent, tum etiam dispicere, an reus aliquid in isto loco ad se pertinens præter opinionem reliquerit, quæ omnia suspicionem tanto graviores reddunt.

§. V.

Sicut maleferiati facta sua occultare magnopere student; ita quoque in illis perpetrandis tempus subtenebricosum plerumque eligunt, ut dignosci nequeant, si quis forte moleste sedulus supervenerit. Attamen quum experientia doceat, quod ad homines utcumque dignoscendos necessarium non semper sit, ipsam intueri faciem, multi enim a statura & conformatione corporis, ab incessu, ab habitu, aliisve motibus, huic vel illi personæ propriis, internoscantur, igitur ex indicio modo memoratis probabilis saepe sumitur præsumptio contra innocentiam alicujus personæ. Videlicet si quidam

in loco perpetrati criminis, tempore, quo patratum est, aurante vel post in accessu vel recessu visus a quoquam fuerit, sed non sufficienter cognitus. Unde ex hoc quæri oportet, an dignosci possit nocens ex alicujus corporis statura, habitu, vestibus, aliisque. Magis adhuc augetur præsumtio, si suspectus eodem tempore a consueto abfuerit loco, præsertim si nulla in promptu sit ratio, quod alia magis necessaria negotia ipsum tunc alio vocaverint.

§. VI.

Sicut plantæ quædam si in solum peregrinum transferantur vel minus idoneæ humo inferantur, naturalem suam venustatem & gratiosissimum etiam saporem sensim amittunt, atque luridæ immo noxiæ evadunt; ita quoque homines non mali, tales nonnunquam fiunt consuetudine eorum, qui pravi sunt. Adfert enim seorsim quisque suas culpas, quas mixti vulgant & velut contagio trahunt invicem. Major quotidie enascitur peccandi cupiditas ac minor reverentia legum. Igitur ut flumina, quæ dulces vehunt undas, dum in mare venerint, salsuginem contrahunt; ita homines, alioquin natura ingenui, per malorum consortia vitiosos contrahere solent habitus. Nam adeo perversa est humanæ indolis inclinatio, ut vitia potius, quam virtutes imitetur. Quamobrem frequens ac familiaris cum facinorosis conversatio multum facit, ut pristina innocentia reddatur suspecta. Hujus autem præsumptionis ratio constat ex vulgata parœmia: Noscitur ex socio, qui non cognoscitur ex se. Ex tenore legis Patriæ valet inprimis suspicio ex prava consuetudine, ubi de eo disquiritur, quod per furtum fuit ablatum; quare inquirendi potestas judici injungitur: Om nâgon warit i sâllskay med andra, som tussnaden med stâl tilwitas kan M. Bl. Cap. LII. §. 2. Nec dubitamus, quin hoc ipsum aliis similibus casibus haud inepte applicari possit.

§. VII.

§. VII.

Præterea in dubium non immerito vocatur ejus innocentia, de quo constat, quod cum persona læsa inimicitias aliquamdiu gesserit. Nemo enim facile nocet nisi ei, quem suum esse inimicum & mala quævis in se machinari vel novit, vel saltem opinatur. Quamobrem si auctor facinoris non compareat, haud absolum est, cogitare, quod malefactum sit inimicitia quidam fructus. Etenim dum quis vel invidia vel ultionis stimulis sese agitari permittit, odium plerumque non prius deponit, quam alterum malo quodam adfecerit. Quod si præterea suspectus læso minitatus fuerit, se damnum ei illaturum, tanto magis gravatur ipsius innocentia; præsertim si eo dementia processerit, ut ipse iracundus prædicat, qua speciatim ratione, vindictam aliquando exercere constituat. Quocirca tamen judex advertere debet, ex qua causa extiterit inimicitia; an eadem orta fuerit super magna quadam facultatum substantia, vel ex spe insignis cujusdam hereditatis, dignitatis aut muneris, vel quod alter alteri aliquid præripuerit, in quod utrique æquale jus competeat. Enimvero non sufficit probasse, aliquem fuisse minatum, siquidem multi reperiantur homines, Thraſonico spiritu turgidi, nec admodum mali, quibus in ulu venit, impotenter evomere multa minarum fulmina, ut folius lingvæ suæ telo omnem ulciscantur injuriam; de cætero autem nec eo præditi animo, nec eis instructi viribus, ut a verbis ad verbera progredi audeant: adeoque Judex probe sibi perspectam reddet indolem personæ minitantis. Modo memoratis longe pejores sunt, qui callide animi tenſa tegunt, & interea tamen omnes captant occasiones, quibus alterum, a quo se offensus credunt, vel lædant vel opprimant tanto facilius, quo minus hic sibi metuit.

§. VIII.

§. VIII.

Quaeris nonnulli dentur mortalium, qui adeo levis sunt animi, ne quid gravius illis imputem, ut ne quidem religiosissimo jurisjurandi actu ad veritatem dicendam permoveri possint, quin potius scientes ac volentes nonnunquam pejerent; oppido tamen pauci adeo perfricta sunt frontis, ut in vitae exitu constituti veritatem reticeant & dicam aliis praeter meritum scribant. Quare etiam laesi inculpatio atque confessio, quae fit in ultimo vitae articulo haberi solet pro gravi indicio, quo innocentia rei redditur suspecta: nemo enim facile praesumi potest, velle in ista crisi, dum coram omniscio tribunali Divino sistetur, animam suam novis gravare facinoribus. Ex solo tamen hoc indicio sufficiens probatio in condemnationem rei non nascitur, siquidem heic in propria causa testimonium perhibeatur, quod in alterius damnum plenam non meretur fidem. In his autem casibus probe perpendat Judex, an moribundus vel tranquillo sit animo vel ob metum mortis quasi emota mente: an dum confessionem suam facit, reipsa de morte & de futura animae suae conditione serio cogitet, & in pignus veritatis asserti sui semetipsum quali devoveat.

§. IX.

Adeo cari esse solent sui cujusque penates, ut hos nemo facile deserat, nisi qui pessima quavis sibi ominatur, si domi remanserit. Quare quum singuli cives securitate in sua fruuntur patria, donec eadem seipsos indignos reddiderint, qui fuga salutem quaerunt, in suspicionem haud levem adducuntur, quod metu poenae promerita, sese manentis, ad peregrinas sese contulerint oras: Id quod in Codice Fridericiano M. B. C. LII. §. 2. sic exprimitur: Eller at han håller sig undan och sones taga sak å baf. Heic autem quaedam rursus momenta

notanda veniunt. Igitur constare debet, 1:o delictum aliquod & quidem gravius fuisse commissum. 2:o Personam quandam circa idem tempus abiisse, ita tamen ut causam nemo facile subodorari queat, cur cognatos, domum vel munus reliquerit. 3:o Quod vita fugientis non admodum probata fuerit. His evictis, fuga fugientem accusat & in suspicionem sceleris adducit: proprium enim esse solet reorum, quorum conscientia facit ut levibus etiam terreatur ab euris, fugiendo sibi consulere. Enimvero ipsa fuga per se non est sufficiens probatio ad aliquem condemnandum; sed tantummodo indicium, quo fugientis sollicitatur innocentia. Immo si quis carceri ob delictum, de quo tamen nondum est convictus, fuerit inclusus & fugam capessiverit, non tamen hoc ipso culpam objecti facinoris in se suscipit. Hinc enim carceris squalor atque molestia, illinc imminens forte vexatio, cui sustinenda se imparem putat, faciunt ut quis in peregrinis locis ad meliora sese reservare velit tempora, dum detur occasio, innocentiam suam melius domi probandi. Quid? Quod dentur exempla eorum, qui quum veri sint patrati facinoris auctores, ut tamen suspicionem malefacti a se removeant, aliis persuadeant, ut dum recens adhuc est inquisitio, sese vel occultent, vel præter rem ac necessitatem fugam capessant. Interdum etiam contingere potest, ut duo eodem circiter tempore peragere proficiantur, alter ut imminentem declinet pœnam, alter autem ut necessaria negotia in remotis curet locis: quibus in casibus dispiciat Judex, quid æquum & justum esse ejus spondeat prudentia.

§. X.

Suspectum quoque nonnunquam reddit hominem ipsa faciei constitutio, quippe in illa, ob artissimum, quod inter animam & corpus intercedit vinculum, velut in tabella quadam, quasi legere possumus, quid in re-

cessu mentis fiat, an hæc narrationi, quam adfert reus, consentiat, vel non. Tralaticium igitur est, quod aspera & horrida facies, quæ peculiari gaudet lineamentorum conformatione, hominem minime bonum prodat. Cui si accedat minus apta partium corporis constitutio, multi ominantur, animam, in difformi adeo corpore habitantem, non optimæ esse indolis. Enimvero nisi alia accedant momenta ad convellendam alicujus innocentiam, hoc indicium per se est valde ambiguum, quum experientia doceat, quod non raro contingat, ut natura, quæ externam corporis speciem subinde reddidit malignam, tanto excelsiorem ac nobiliorem animam hospitam huic quasi ergastulo incluserit. Fallunt igitur & falluntur non minus hi conjectores, quam qui ex continenti de contenti præstantia judicare velint: in testa enim contempta sæpe latet Falernum, quum ex adverso in dolio concinno nonnisi vappam invenies.

§. XI.

Quoniam delictum quodlibet, individualiter spectatum, quoad omnes circumstantias est determinatum; igitur si reus in sua narratione sibi non semper constet, sed sermo ejus inconstans atque variabilis fuerit, præsumitur, ipsum pro re nata excogitatis argumentis suo sceleri colorem quarere; qua quidem ratione innocentia ejus redditur suspecta. Nihil omnino heic ex nostro judicio ad rhombum facit, sive reus sententiam suam mutet circa ipsum negotium, in quo cardo quæstionis volvitur, sive circa principalem quandam circumstantiam; siquidem illud & hæc plerumque arcto adeo cohæreant nexu, ut unum ex altero sponte sua sequatur. Exemplum hujusmodi contrarietatis satis memorabile habemus in duobus illis Judicibus, qui Sufannam commissi adulterii accusabant, sed de loco in, quo ipsam deprehenderant, non conveniebant. Allato quidem indicio, quo sollicitatur innocentia, aliud nonnulli addunt, videlicet

licet si reus non sine trepidatione ac titubatione causam suam agat coram tribunali. Enimvero licet ista titubatio in nonnullis casibus prodere videatur, quod reus se ipsum conscium turpitudinis malefacti objecti arguat; isthoc tamen indicium per se est admodum lubricum; saepe enim accidit, ut quis sit ea animi & corporis constitutione, ut extimescat coram iudice & senatu sese presentem sistere; novit difficiles & nodosas quaestiones sibi fore proponendas; non diffidit suae innocentiae, sed suo diffidit ingenio in illis resolvendis, quamobrem tristitia & metu percellitur; ut alia reticeam momenta, quae titubantem faciunt eum, qui reapse est innocens.

§. XII.

Inter probationes, quarum in foro civili frequens est usus, merito refertur illa, quae fit per testes. Si enim reus, quod plerumque fieri solet, factum a se perpetratum sponte non fateatur, in illustrationem ac probationem facti adhibentur alii, qui si praesentes fuerint & ipsi viderint actum, de quo disquiritur, atque nihil a reo contra habilitatem horum testium jure adferri queat, testimonium eorum, si sibi consentientes fuerint, instar probationis habetur. At si unus tantummodo testis & oculatus & juratus de facto deposuerit, semiplena solum hinc emergit probatio, quae quidem ad reum condemnandum non valet, attamen hujus innocentiam admodum suspectam reddit. Hinc codex legum Fridericianus N. B. C. XVII. §. 29. Et witne om sielswa målet, gjælde ej mer, ån för halft bewis och så bör then som kaves til, nød ed sig wårja. Ar han ej af then frågd, at thet honom tillåtes fan, så må han ej til saken fættas. Haec autem respicienda est qualitas testis ac testimonii dicendi, ut ille videlicet sit testis, omni exceptioni major, ac deponat de actu immediato seu facinore ipso, suaeque adhesionis rationem reddat per sensum corporeum rei convenientem, quod nempe ipse delictum viderit ab inculpato perpetrari, quod praesens ei in-

erfuerit, & ut hæc omnia adserat verbis minime ambiguis, sed simplicibus ac dilucidis.

§. XIII.

Quod confessioni reorum sive spontaneæ sive legitimis elicite questionibus multum sit tribuendum, nemo facile ambigere potest. Quum enim homines etiam per naturæ instinctum ita sint comparati, ut nemo sibi ipse exitium struere velit, sed suam quisque vitam, exultationem ac fortunas pro virili tueri atque has etiam amplificare quam maxime studeat; nemo quoque adeo præsumitur amens & a seipso dissentiens ut in se quidquam confessurus censeatur, ex quo vitæ, famæ, ac opibus suis periculum aliquod immineat, nisi ipsi vocem hanc ingenuam incredibilis illa veritatis vis velut invito extorserit. Igitur quemadmodum olim CICERONIS admodum triumphabat oratio, quum sibi accusatori negotium esset cum reo, qui scelorum suorum nullam sibi neque insiciandi rationem, neque defendendi reliquisset, sed omnibus in rebus coargueretur ab accusatore, convinceretur a testibus, urgeretur confessione sua, & manifestis in maleficiis teneretur (a); ita & hodiernum sibi plurimum gratulantur tum actores atque accusatores, tum ipsi Judices, si adversarium reumque nacti sint, sua se confessione ultro jugulantem. Adeoque propria facinoris confessio innocentiam valde reddit suspectam. Enimvero sicut leve admodum est ingenium humanum; ita etiam docet experientia, quod homines subinde falso seipso accusaverint. Nam confessiones reorum in causis pecuniariis sæpe ex errore aut socordia, in criminalibus, sæpissime ex atrabile, vitæ tædio, impatientia carceris & cruciatuum, aliisque hujusmodi causis profectæ, aliquando tam mendaces, tam lubricæ, quin & nonnunquam tam incredibiles ac propemodum ridiculæ sunt, ut acta evolvens, non criminis historiam, sed fabulas quasdam Milesias legere sibi videatur. Hæc igitur ad Religionem Judicis omnino pertinet, dare operam, ne quis turpissimo prævaricationis genere suæ innocentie possit temere insidiari. Sicut enim interest reipublicæ, ne delicta impune admittantur; ita ejusdem multo magis refert, ne innocentes supplicio adficiantur, aut exempla fiant in eos, qui nullo alio crimine animadversionem merentur, quam calumnia adversus se ipsos admissa. Prudenter igitur Codex Fridericianus N. B. Cap. XVII. §. 36. *Et bør någon i brott, som å lif gå, fallas på egen bekännelse, utan the omständigheter finnas, som bekännelser storke.*

(a) In Verrem Libr. IV. Cap. LXIV.

Plures quidem adhuc sunt modi generales, quibus innocentia reddi- tur suspecta, sed eosdem explicandos aliis relinquere nos jubet imperiosa necessitas; quam ob rem his meditationibus nostris jam imponimus

FINEM.

